

Depardon: Cercar respostes al desert

Subdirector de l'agència Magnum, Raymond Depardon ha dedicat la major part de la seva vida a la fotografia.

Fotografia de Raymond Depardon.

Dels seus quaranta-vuit anys, Raymond Depardon n'ha passat trenta-quatre mirant el món a través del visor del seu aparell sense que els viatges continuats hagen esvaït el record de la granja paterna ni el sistema de valors que n'heretà. Aquests dies la galeria Visor de València i la Filmoteca dediquen una exposició i un cicle a l'obra d'aquest magnífic repòrter, subdirector europeu de la mítica agència Magnum. Convidat per l'Institut Francès de València, coorganitzador de l'esdeveniment, Depardon ha passat per la nostra ciutat i ha accedit amablement a deixar-se entrevistar.

—Vostè s'inicia molt jove en la fotografia. Fa de paparazzo i cobreix la guerra d'Algèria. ¿És aquest esdeveniment el que determina la seua posterior

orientació professional?

—Aleshores, que jo recorde, diferenciava ben poc entre fotografiar Brigitte Bardot o els esdeveniments d'Algèria. Existia sempre la violència latent, l'agressió... Jo no cobresc la guerra d'Algèria perquè m'atraga fotografiar-la, es tracta simplement d'un esdeveniment més. En aquell moment, pense, encara no sé fer fotos i el meu canvi es produirà més endavant, però crec que sabia el que significa fotografiar i pense que ho sabia ja quan feia les meues primeres fotografies a la granja dels meus pares, als catorze anys. La força de la fotografia rau en alguna cosa que duem dins i que és distinta de l'ofici, la professionalitat, la perfecció tècnica... és alguna cosa més intensa.

—L'any 70 és empresonat al Txad i en eixir fotografia nus per a Play-Boy i Lui...

—Aquell mateix any el meu amic Caron desapareix a Cambotja. Això m'afectà molt perquè ell fou un element important en la fundació de Gamma. No sabia explicar massa bé què em va succeir, necessitava reflexionar. Tanmateix, em trobava aclaparat per un complex. Jo em deia: només sóc un repòrter, no sóc fotògraf. No sé fer fotos de modes, no sé il·luminar... Volia sentir-me fotògraf, dominar l'ofici, i allò fou el pretext. Durà poc menys d'un any.

—I del 75 al 77 al Txad, novament, amb molta freqüència.

—El meu primer contacte amb els àrabs fou a Algèria, des d'aleshores m'he

trobat sempre bé al desert, m'hi sent inclinat perquè se'm fa patent l'afecte que sent per la granja dels meus pares i em fa sentir-me pròxim als habitants del camp, als pastors, a una manera de viure tan rude.

—*El repòrter arrossega una imatge molt estereotipada, potser pel mite de Robert Capa (vostè aconsegueix el premi que duu el seu nom el 73). ¿Com és en realitat el treball d'un fotorepòrter?*

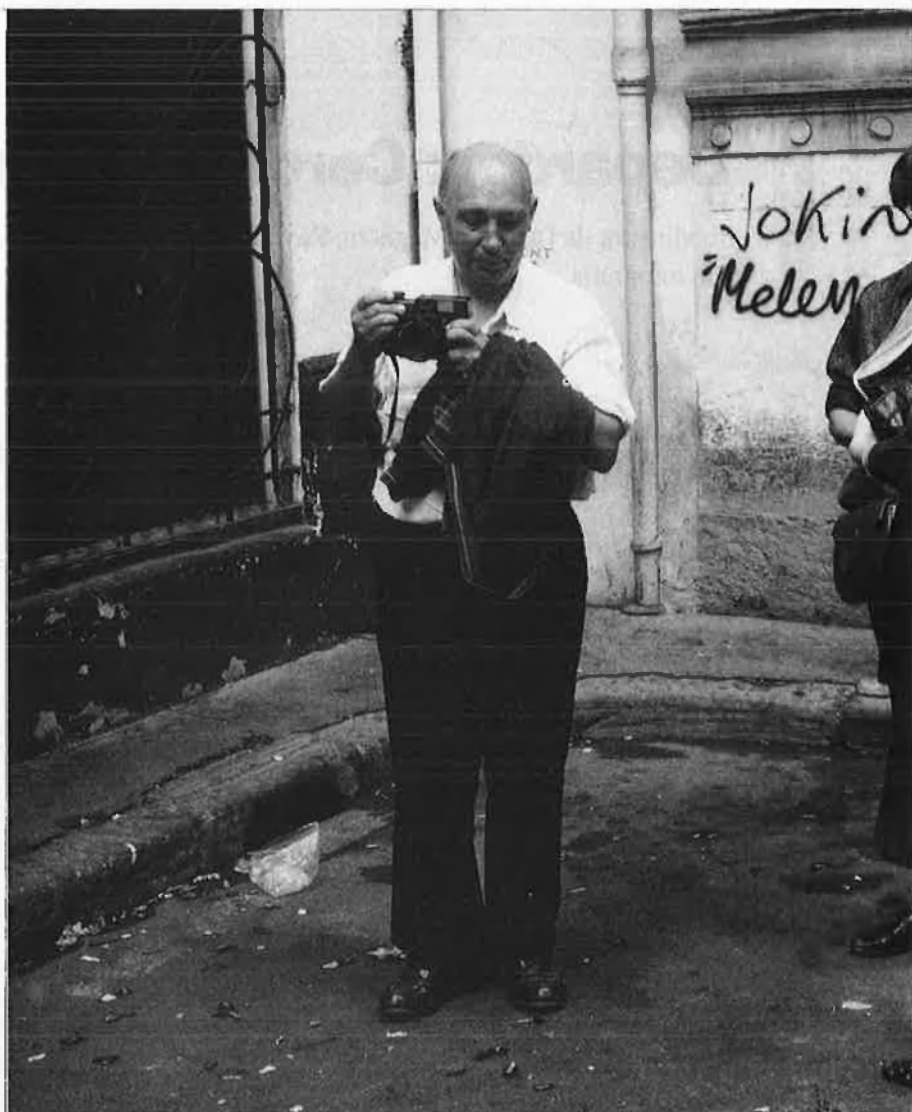
—Aquella distinció va ser realment agradable, perquè Capa és un personatge molt important que intenta explicar que la guerra és terrible amb una mistificació de la imatge i una força plenament modernes. Respecte al meu treball, no puc considerar que hi haja una norma. No treballo sobre idees preconcebudes, l'home és molt complex, no hi ha bons i dolents, de vegades et trobes davant moltes coses que poden ser pròximes a una realitat que no és sempre la que voldríem. Efectivament, és cert que existeix la guerra i la violència, i el fotògraf és el poeta i el testimoni del que succeeix en la vida. El fotògraf de premsa, quan viatja s'ha d'avançar als esdeveniments pensant molt més enllà de la realització i la publicació de la seua foto.

—*En la fotografia francesa pot notar-se una certa predilecció pel reportatge, induïda, potser, per la gran quantitat de repòrters que hi són i que han fet història, Bresson, Doisneau, Boubat, Ribaud... ¿Com pot haver-li influït aquesta tendència?*

—Hi ha evidentment una escola de reportatge francès encapçalada fonamentalment per Cartier Bresson i que és molt dominant. Jo no estic en aquesta escola, crec que haver nascut a una granja, haver conviscut amb els camperols, m'ha permès rebre majors influències de Robert Frank i Walker Evans i que això ha contribuït que, per sort, la meua característica, la meua forma de ser siga més pròxima al reportatge clàssic.

—*En un altre ordre de coses, vostè funda Gamma quan existien altres agències com Rapho i Magnum, molt prestigioses. Posteriorment hi ha l'escissió de Sigma mentre vostè era el president de Gamma i finalment entra a formar part de Magnum. ¿Podria explicar-me això?*

—Aquelles agències havien format una elit on hi havia alguns aristòcrates de la fotografia com Cartier-Bresson, una elit que oblidava els nous fotògrafs que érem explotats entre totes dues i a qui

Fotografia de Raymond Depardon.

ens calia una presència pròpia, una societat per poder continuar fent reportatges. Això comportava una llibertat tan nova que em feia por, però la intranquil·litat que em donava no saber si les meues fotos es publicaven ací o allà, si podria cobrar els drets d'autor, la necessitat de controlar la difusió de la meua obra, em menava a crear una nova agència perquè les que hi havia eren inacessibles.

Després, mentre jo era el director, vingué l'escissió de Sigma que nasqué amb l'ambició de fer cinema documental i una forma de fer més radical, i per tant ens calgué reconstruir Gamma amb una nova generació de fotògrafs. I finalment entre a Magnum l'any 78 perquè havia arribat a la conclusió que el llenguatge de la fotografia és internacional, molt més que el cinema, perquè té alguna cosa que va més enllà d'idiomes, fronteres

i cultures. En aquest moment m'interessa obrir-me al món, sent la necessitat de realitzar treballs oberts, els espais francesos se'm queden estrets i vull treballar amb els amics de Magnum, com Le Querrec o Salgado. I de mla mateixa manera quan funde Gamma, tinc por de la nova llibertat, no sé fotografiar el carrer, em produeix pànic, i per conèixer-me millor a mi mateix és la tasca que m'impose quan entre a Magnum.

—*Finalment, una última pregunta: a l'igual d'altres fotògrafs com Frank, Erwit, Cartier-Bresson, fa cinema. La fotografia és, d'alguna manera, una activitat solitària, mentre el cinema implica una tasca d'equip. ¿Què fa que un fotògraf es pose a fer cinema?*

—No ho sé. Sincerament, no sabia què contestar-li.

Francesc Vera